

Проблеми національної економіки

УДК 331.5-053.81 (477)

Стукан Тетяна Миколаївна

аспірант

*Державного вищого навчального закладу
«Херсонський державний аграрний університет»*

Стукан Татьяна Николаевна

аспирант

*Государственного высшего учебного заведения
«Херсонский государственный аграрный университет»*

Stukan Tatyana

PhD Student of the

State Higher Educational Institution «Kherson State Agrarian University»

ORCID: 0000-0002-8682-1832

ОСОБЛИВОСТІ ЗАЙНЯТОСТІ МОЛОДІ В УКРАЇНІ
ОСОБЕННОСТИ ЗАНЯТОСТИ МОЛОДЕЖИ В УКРАИНЕ
FEATURES OF YOUTH EMPLOYMENT IN UKRAINE

***Анотація.** На сьогодні молодь є головним людським ресурсом в державі, а її стимулювання зайнятості є пріоритетом соціально-економічного розвитку країни. Вирішення проблем зайнятості молоді в країні та по регіонах є однією з причин щодо покращення стану безробіття у віковій категорії 14-35 років, а тим самим спонуканням їх до самозайнятості та розвитку молодіжного підприємництва. У статті проаналізовано динаміку зміни кількості економічно активної молоді в Україні за період 2012-2018 рр. та визначений їх відсоток до загальної*

кількість економічно активного населення країни. Досліджено рівень безробіття молоді в країні за такими ознаками: вікові групи, стать та місцевість проживання. Здійснено розподіл та аналіз кількості молоді у віці 14-35 років, що проживають на території Херсонської області. Визначено кількість офіційно зареєстрованих у віці до 35 років, що мають статус безробітних. Вивчені основні причини, що впливають на обрання спеціальності, навчання та працевлаштування. Визначено фактори прихованого безробіття та неможливості працевлаштування за фахом населення у віці від 21 до 35 років. Наведено перелік заходів сприяння працевлаштуванню молоді, що направлені на зміну та покращення умов ринку праці. Визначено основні матеріальні та нематеріальні мотиви, що спонукатимуть молодь до зайнятості, самозайнятості та участі у молодіжному підприємстві. Обґрунтовано, що вихід молодого фахівця на ринок праці слід сприймати не як загрозу, яка створить низьку непередбачуваних проблем, це перш за все реальна можливість до використання нового трудового потенціалу, який своїм неординарним підходом зможе призвести до покращення економічного та соціального розвитку країни. Сучасну молодь необхідно зацікавлювати та стимулювати, демонструвати інтерес до їх таланту і здорових амбіцій. Доведено, що система зайнятості молоді в Україні повинна реалізовуватися через здійснення ефективної молодіжної політики, при цьому спонукаючи до вирішення поставлених завдань економічної політики, що будуть направлені на створення умов для підприємницької активності молодих людей, тим самим створюючи нові додаткові робочі місця.

Ключові слова: зайнятість молоді, рівень безробіття, молодь віком до 35 років, самозайнятість, молодіжне підприємство.

Аннотация. На сегодня молодежь является главным человеческим ресурсом в государстве, а ее стимулирование занятости является приоритетом социально-экономического развития страны. Решение проблем занятости молодежи в стране и по регионам является одной из причин относительно улучшения состояния безработицы в возрастной категории 14-35 лет, что тем самым побуждением их к самозанятости и развитию молодежного предпринимательства. В статье проанализирована динамика изменения численности экономически активной молодежи в Украине за период 2012-2018 гг. и определен их процент от общего количество экономически активного населения страны. Исследован уровень безработицы молодежи в стране по следующим признакам: возрастные группы, пол и место проживания. Осуществлено распределение и анализ количества молодежи в возрасте 14-35 лет, что проживают на территории Херсонской области. Определено количество официально зарегистрированных в возрасте до 35 лет, имеющих статус безработных. Изучены основные причины, влияющие на избрание специальности, места обучения и трудоустройства. Определены факторы скрытой безработицы и невозможности трудоустройства по специальности населения в возрасте от 21 до 35 лет. Приведен перечень мероприятий содействия трудоустройству молодежи, направленные на изменение и улучшение условий рынка труда. Определены основные материальные и нематериальные мотивы, которые будут побуждать молодежь к занятости, самозанятости и участия в молодежном предпринимательстве. Обосновано, что выход молодого специалиста на рынок труда следует воспринимать не как угрозу, которая создаст непредвиденные проблемы, это прежде всего реальная возможность к использованию нового трудового потенциала, который своим неординарным подходом сможет привести к

улучшению экономического и социального развития страны. Доказано, что система занятости молодежи в Украине должна реализовываться через осуществление эффективной молодежной политики, при этом побуждая к решению поставленных задач экономической политики, которые будут направлены на создание условий для предпринимательской активности молодых людей, тем самым создавая новые дополнительные рабочие места.

Ключевые слова: *занятость молодежи, уровень безработицы, молодежь в возрасте до 35 лет, самозанятость, молодежное предпринимательство.*

Summary. *Today, the youth is the main human resource in the state, and to stimulate employment is a priority of socio-economic development of the country. The solution to the problems of youth employment in the country and regions is one of the reasons for the improvement of the status of unemployment in the age group of 14-35 years, and thereby encourage them to self-employment and youth entrepreneurship development. The article analyzes changes in the number of economically active youth in Ukraine for the period 2012-2018 and a certain percentage of the total number of the economically active population of the country. We investigated the level of youth unemployment in the country according to the following criteria: age group, sex and place of residence. Implemented distribution and the number of young people aged 14-35 years living on the territory of Kherson region. Determine the number of officially registered before the age of 35 years, having the status of unemployed. We study the main factors influencing the election of specialty, training and employment. The factors of hidden unemployment and the inability of employment of the population aged 21 to 35 years. Given a list of activities for the promotion of youth employment, aimed at changing and improving the conditions of the labour market. Identified key*

financial and non-financial motives that will encourage young people to employment, self-employment and participation in youth entrepreneurship. The article argues that the emergence of the young specialist on the labor market should be perceived not as a threat, which creates low unforeseen problems, it is primarily a real opportunity to use the new labour capacity that its innovative approach can lead to better economic and social development of the country. Today's youth should be interested and encourage, to show interest in their talent and healthy ambition. It is proved that the system of youth employment in Ukraine should be implemented through the implementation of an effective youth policy, while encouraging the solution of tasks of economic policy will be aimed at creating conditions for entrepreneurial activity of young people, thereby creating new jobs.

Key words: *youth employment, unemployment, young people under the age of 35 years, self-employment, youth entrepreneurship.*

Постановка проблеми. У реаліях постійних змін, що відбуваються у всіх галузях економіки ринок праці України потребує модернізації та залучення кваліфікованих, енергійних, професійних спеціалістів, які готові до прийняття нестандартних рішень, вирішення завдань, які пов'язані з високим ступенем ризику. Першочерговими заходами вирішення даного питання може стати залучення молодих фахівців до виробничо-господарських процесів, проте в сучасних умовах відсутній дієвий механізм мотивації роботодавця до залучення молодих фахівців. Існують певні загрози, такі як: відсутність практичного досвіду, недостатність набутих умінь та навичок, небажання витратити додаткові фінансові та часові ресурси на навчання або перекваліфікацію. Зважаючи на це, ринок праці щодо зайнятості молоді перебуває в нестабільному стані і становить одну з основних проблем, що

потребує систематичного моніторингу та аналізу з метою побудови єдиної дієвої стратегії щодо механізмів її вирішення і шляхів виходу з неї.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженням питання молодіжної зайнятості, формування ринку праці молоді, його оцінкою, вивченням сучасних тенденцій займалися багато вітчизняних науковців, серед них О.Б. Мельниченко [1], В.Л. Пазьоха [6], В.В. Онікієнко [2], В.М. Петюх [7], М.І. Хмелярчук [11] та ін. У той же час дане питання не втрачає своєї актуальності та зважаючи на всі зміни в національній економіці проблема конкурентоспроможності молодого спеціаліста та його професійна зайнятість залишається актуальною та потребує аналізу виходячи з тих тенденцій, що диктує ринок праці в даний час.

Формулювання цілей статті: дослідити сучасний стан ринку праці щодо зайнятості молодих фахівців на державному та регіональному рівнях та визначити перелік шляхів щодо сприяння розвитку молодіжного підприємництва серед населення у віці 14-35 років.

Виклад основного матеріалу дослідження. Згідно Закону України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» до молодого населення країни відносять людей у віці від 14 до 35 років. Це соціально-демографічна група, яка виокремлюється виходячи з сукупності вікових характеристик і особливостей соціального стану. Молодь є наявним стратегічним ресурсом держави, що має потенціал до генерації та стимулює розвиток національної економіки. В Україні та в багатьох державах світу проблема працевлаштування та самозайнятості молоді є актуальною та її намагаються вирішити виходячи з розробки, прийняття тактичних і стратегічних рішень щодо модернізації ринку праці та переорієнтації його виходячи їх сучасних запитів національного господарства. В той же час залишається насущним питання щодо удосконалення та розробки дієвих

механізмів на всіх рівнях (мікро-, макро-, мезо-) щодо підтримки розвитку молодіжного підприємництва.

Існує проблема професійної зайнятості молоді, це перш за все пов'язано з дисбалансом між вподобаннями, вміннями, освітою та здобутими професійним навичками. На рівні держави слід вдатися до стимулювання самозайнятості людей до 35 років та спонукати розвиток молодіжного підприємництва, тим самим розкрити для молоді можливості з реалізації свого потенціалу. Кардинальні кроки на ринку праці України в сегменті працевлаштування молоді вимагають перш за все проведення аналізу наявних тенденції, що склалися на даний момент і почати слід з оцінки стану зайнятості виходячи з показників: економічної активності та рівня безробіття осіб віком 14-35 років.

Динаміка зміни кількості економічно активної молоді в Україні за період 2012-2018 рр. відображена в табл. 1.

Таблиця 1

Динаміка кількості економічно активного населення (ЕАН) країни за період 2012-2018 рр.

Показник	Роки							2018 р у % до	
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2012 р.	2018 р.
Загальна кількість ЕАН, тис. осіб	20851,2	20824,6	19920,9	18097,9	17955,1	17854,4	17939,5	86,0	100,5
з них 15-34 роки, тис. осіб	8387,2	8258,9	7654,6	6789,1	6422,8	6411,6	6292,4	75,0	98,1
У % до загальної кількості	40,2	39,7	38,4	37,5	35,8	35,9	35,1	-	-

Джерело: [3]

Проаналізувавши динаміку загальної кількості економічно активного населення України виходячи з даних прослідковується спадний її характер у порівнянні з кожним попереднім роком. У відсотковому співвідношенні 2018 р. до 2012 р. скорочення загальної кількості ЕАН відбулося на 14,0 %, що є найбільшим за весь аналізований період. Порівнюючи кількість ЕАН молоді у віці 14-34 роки існує тенденція до зменшення по кожному року, що призводить до скорочення їх частки в загальній кількості, порівнюючи початок і кінець аналізованого періоду і спад становить 5,1 в.п. Така ситуація говорить про неоднозначну та нестабільну ситуацію, яка відбувається на вітчизняному ринку праці, що тим самим спонукає молодь до трудової міграції і така тенденція останніми роками зберігається та набирає обертів. У 2018 р. кількість населення у віці до 35 років, що виявили бажання виїхати на постійне проживання становила 54%. Цьому процесу спонукає низький рівень заробітних плат, що може дати вітчизняний роботодавець та недостатній рівень життя, через це молоді люди не в змозі себе забезпечити, тому їдуть в інші країни шукати високооплачувані роботи.

За даними Державної служби статистики України, рівень зайнятості населення віком від 15 до 24 років становив 30,6 % до всього населення відповідної групи, від 25 до 29 років – 73,3 %, від 30 до 34 років – 76,0 %. Порівнюючи даний показник з 2018 р. можна говорити, що частка зайнятої молоді за перерахованими віковими групами вище зросла на 3,0, 1,5 та 0,1 % відповідно.

Рівень безробіття молоді у 2019 р. у порівнянні з 2018 р. не суттєво, але зазнав скорочення, аналіз даного показника за віком, статтю та місцем проживання приведений в табл. 2.

Таблиця 2

Рівень безробіття молоді в країні за статтю, типом місцевості та віковими групами, %

Ознаки	15-24 роки		Абсолютне відхилення	25-29 років		Абсолютне відхилення	30-34 роки		Абсолютне відхилення
	2018 р.	2019 р.		2018 р.	2019 р.		2018 р.	2019 р.	
Чоловіки	16,9	15,5	-1,4	12,2	8,8	-3,4	9,9	8,1	-1,8
Жінки	19,3	15,3	-4,0	6,4	7,9	+1,4	7,6	6,3	-1,3
Міська місцевість	19,0	15,1	-3,9	10,2	8,0	-2,2	8,5	6,8	-1,7
Сільська місцевість	16,5	15,9	-0,6	8,9	9,1	+0,2	9,9	8,6	-1,3
Загальний рівень	17,9	15,4	-2,5	9,8	8,4	-1,4	8,9	7,3	-1,6

Джерело: [3]

Виходячи з даних аналізу рівня безробіття молоді за віковими групами, гендерною приналежністю та місцем проживання в загальній картині за період 2018-2019 рр. є не значне, але скорочення. За віковою групою 15-24 роки рівень безробіття зменшився у 2019 р. у порівнянні з 2018 р. серед жінок на 4,0 %, в той же час у віковій групі 25-29 років відбулося його зростання на 1,4 %. За всіма аналізованими віковими групами молоді, що проживають в місті прослідковується позитивна динаміка до скорочення безробіття у віці 15-24 роки на 3,9 %, 25-29 років на 2,2 %, 30-34 роки на 1,7 %. Дані таблиці показують, що скорочення також відбулося у чоловіків за всіма віковими групами і було в межах 2-3,5%. Все ж таки з поміж усіх вікових груп вік 15-24 роки залишається як у 2018 р. так і у 2019 р. з найбільшим рівнем безробіття. Даній категорії молоді найважче працевлаштуватися, адже вони в повному обсязі не відповідають запитам роботодавців у наявності досвіду і практичних навичок. Також така ситуація пов'язана з низкою інших існуючих перепон, що виникають у молоді і до них відносяться:

- бар'єр переходу від навчання до безпосереднього виконання роботи;
- відсутність професійних вмінь та навичок;
- відсутність специфічних навичок, яких потребує ринок праці.

У той же час занадто тривале перебування молоді у статусі безробітних має для них негативні наслідки, до яких відносять зростання ризиків пов'язаних з втратою професійних знань та навичок набутих за період навчання, втрата стимулів щодо активного пошуку роботи, що призводить до зниження можливості зайнятості. Також тривале безробіття призводить до професійного вигорання, зменшення шансів до самореалізації і в сукупності спричиняє негативні соціально-психологічні наслідки.

Тенденція по Україні до скорочення кількості економічно активного населення у віці до 34 років зростає, так само як і збільшується рівень безробіття, що ж відбувається з ринком праці на регіональному рівні можна проаналізувати на прикладі Херсонської області. Для аналізу ринку зайнятості молоді в регіоні слід перш за все дослідити наявну їх кількість за віковим складом та структуру за період 2014-2019 рр. табл. 3, рис. 1.

Таблиця 3

Розподіл молоді Херсонщини за віковим складом населення, осіб

Вік	Роки						2019 р у % до	
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014 р.	2018 р.
14-18 рр.	53 512	50 824	48 789	47 867	47 546	47 618	88,99	100,15
19-22 рр.	51 616	48 797	45 774	43 365	41 281	39 318	76,17	95,24
23-26 рр.	67 625	64 138	60 838	57 056	52 480	49 384	73,03	94,10
27-30 рр.	73 367	73 581	72 676	70 521	66 907	63 308	86,29	94,62
31-34 рр.	62 863	64 659	66 959	69 257	72 131	72 200	114,85	100,10
Всього	308 983	301 999	295 036	288 066	280 345	271 828	87,98	96,96

Джерело: [3]

Проаналізувавши розподіл молоді Херсонської області за п'ятьма віковими групами за 6 років в динаміці прослідковується їх скорочення. У 2019 р. зменшення кількості осіб у порівнянні з 2014 р відбулося майже по всім досліджуваним віковим групам, крім 31-34 роки, де приріст склав 14,85 в.п., в той же час по іншим показникам скорочення досягало майже 30 %. Загальна кількість молодих людей в регіоні з кожним роком скорочується і у 2019 р. у порівнянні з 2018 р. це зменшення відбулося майже на 10 тис. осіб або 3,04 %, а у порівнянні з 2014 р. – на 37 тис. осіб або на 12,02 %. Спад пов'язаний з несприятливою демографічною ситуацією в регіоні та в країні в цілому, неналежним рівнем росту економіки регіону, незадовільним життєвим рівнем населення тощо. Якщо брати кожну окрему вікову групу по їх кількості, то найбільша чисельність молоді в регіону це люди у віці від 27 до 34 років. Вони становлять основну кількість економічно активного населення регіону та забезпечують пропозицію своєї робочої сили для виробництва товарів і надання послуг.

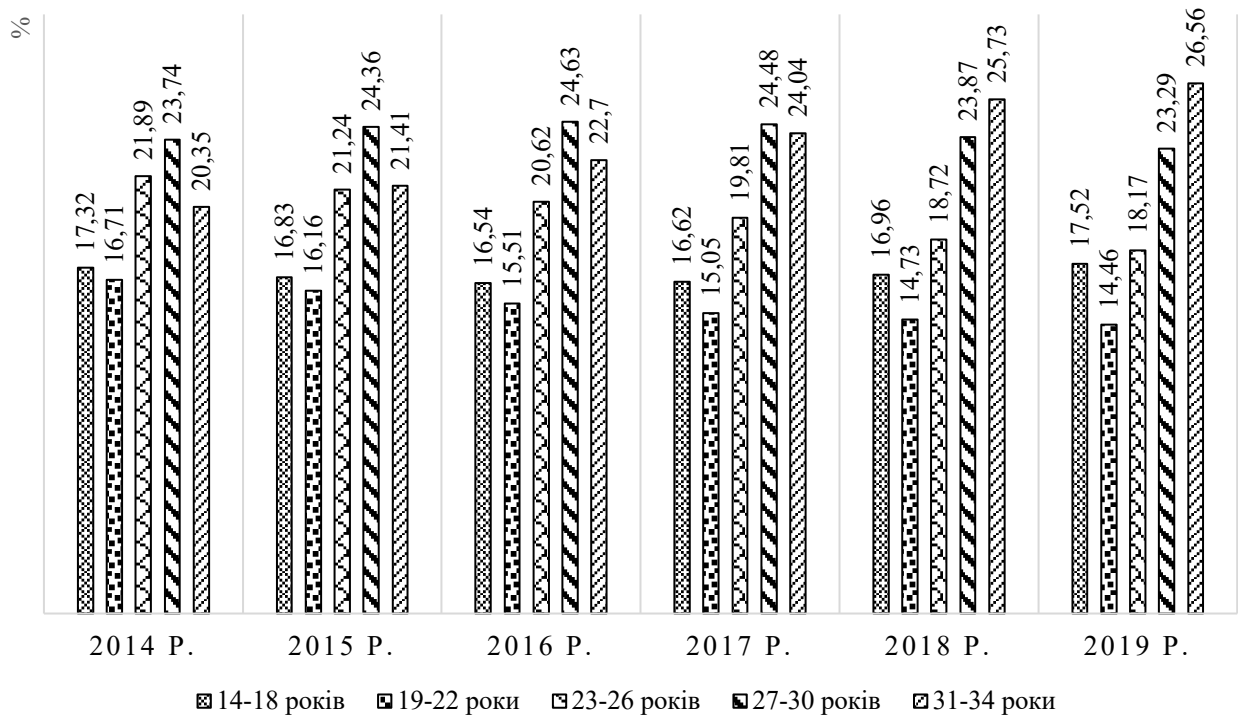

Рис. 1. Структура вікового складу населення молоді Херсонської області за період 2014-2019 рр.

Джерело: складено автором на основі [3]

Віковий склад молоді Херсонщини у віці 14-18 років за аналізований період 2014-2019 рр. особливо не змінювався в загальній структурі і перебував на рівні 16-17 %. У регіоні прослідковується не суттєве, але скорочення на рівні 2 % по віковій групі 23-26 років. Виходячи з даних рисунку молодь віком 31-34 роки у кількісному складі у 2019 р. у порівнянні з 2014 р. зросла на 6,5 % і по кожному аналізованому року існує позитивна динаміка до зростання.

Для оцінити стан ринку праці в регіоні, що пов'язаний з працевлаштуванням молоді слід почати з дослідження рівня безробіття серед населення у віці 14-35 років в Херсонській області і основні дані по роках наведені в табл. 4.

Таблиця 4

Наявна кількість офіційно зареєстрованої молоді у віці до 35 років на території Херсонської області за період 2016-2019 рр., що мають статус безробітних

Херсонська область	Роки			2018 р. до 2016 р.		
	2016	2017	2018	+, -, осіб	%.	
Молодь у віці від 14 до 35 років, осіб	14821	12157	10698	-4123	72,2	
з них особи у віці до 18 років	2	2	1	-1	50,0	
Отримували допомогу по безробіттю	осіб	3007	2735	2596	-411	86,3
	%	20,3	22,5	24,3	-	-

Джерело: [5]

Наведені дані в таблиці показують, що офіційна кількість зареєстрованих безробітних людей у віці до 35 років по Херсонській області йде на спад за аналізований період кожного року. Порівнюючи 2018 р. з 2016 р. кількість безробітних серед молоді скоротилася на 4123 особи або на 27,8 %, в той же час частка тих хто отримував допомогу по безробіттю зросла на 4,0% загалом по регіону. У загальній кількості безробітних по Херсонській області частка молоді у віці до 35 років станом на кінець 2018 р. становила 31,9 %, для порівняння даний показник у 2017 р. мав значення 34,3, що на 2,4 % більше ніж в аналізованому році.

Ситуація, яка складається як на державному та і на регіональному рівні з зайнятістю молоді вимагає вже швидкого подолання загроз, що пов'язані з повноцінним та ефективним використання ресурсів праці (молодь віком 14-35 років), вирішенням питань з соціальною захищеністю та наданням цих соціальних гарантій. І перше з чого слід розпочати це правильна професійна орієнтація молоді, що в подальшому забезпечить ринок праці ефективними

людьми працездатного віку, які матимуть статус економічного активного населення. Розвиток молоді полягає в виборі «своїї» спеціальності, а потім застосування набутих знань, вмінь, навичок в професії за фахом. Враховуючи це перш ніж знайти своє перше робоче місце молодь віком до 34 років стикається з проблемою вибору майбутньої спеціальності, яка б задовольняла по всім головним параметрам: отриманий фах дасть змогу отримувати достойну заробітну плату, будуть надані гідні умови праці, робота буде цікава тощо. Основні причини по яким молоді люди обирають за якою спеціальністю вони будуть навчатися у відсотковому значенні наведені на рис. 2.

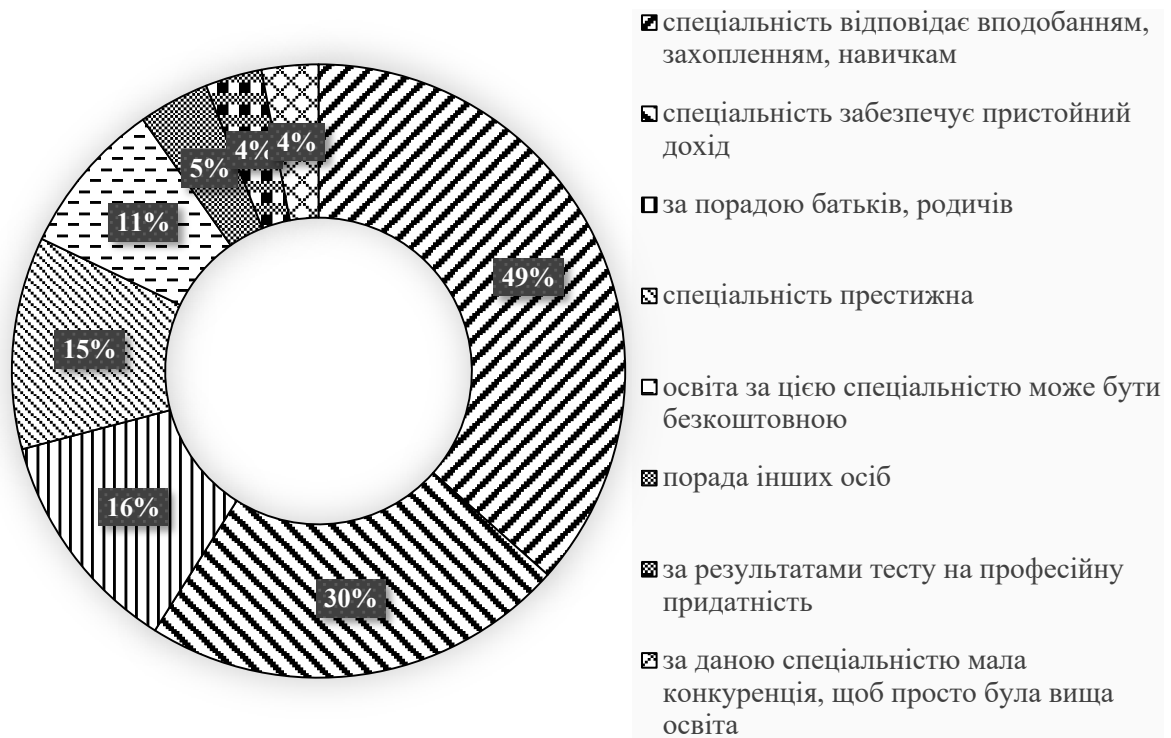

Рис. 2. Результати опитування молоді щодо причин за якими вони обирають майбутню спеціальність

Джерело: складено автором на основі [4]

Дані рис. 2 показують, що майже половина опитаних респондентів обирає спеціальність працювати за фахом якої вони планують у майбутньому і рівень доходу та поради батьків для них стоять на другому місці. У той же час залишається не мала кількість молодих людей, а це 30%, що обирають за якою спеціальністю вони будуть навчатися виходячи з рівня заробітної плати. До інших причин відносять престижність, навчання за кошти державного бюджету, тест на професійну орієнтованість тощо.

Отримавши певний фах молоді люди починають пошук першого місця роботи при цьому вони також керуються виходячи з певних чинників. Так виходячи з проведеного дослідження Міністерством молоді та спорту України за фінансової підтримки Організація Об'єднаних Націй вікова категорія людей 14-34 роки перш за все шукає роботу виходячи з рівня заробітної плати, яку пропонують роботодавці і їх більша кількість – 84 %, другим пріоритетом є гнучкий графік роботи, який важливий для 37 % осіб, 35 % бажає, щоб їх праця для них була цікавою і їх здібності були затребуваними. 26 % влаштовуються на роботу виходячи з стабільного заробітку та соціальних гарантій, в той же час серед них опитаних 12 % – це прихильники тієї роботи, де вони зможуть проявити свою ініціативу, показати свій креатив та нестандартний підхід до справи. Серед інших причин вибору роботи є такі:

- майбутній фах викликає повагу;
- прихильність до важкої роботи;
- наявність відпуски та достатньої кількості вихідних днів;
- готовність до відповідальної роботи.

Наочно відсоткове співвідношення найважливіших для молоді аспектів під час вибору місця працевлаштування представлено на рис. 3.

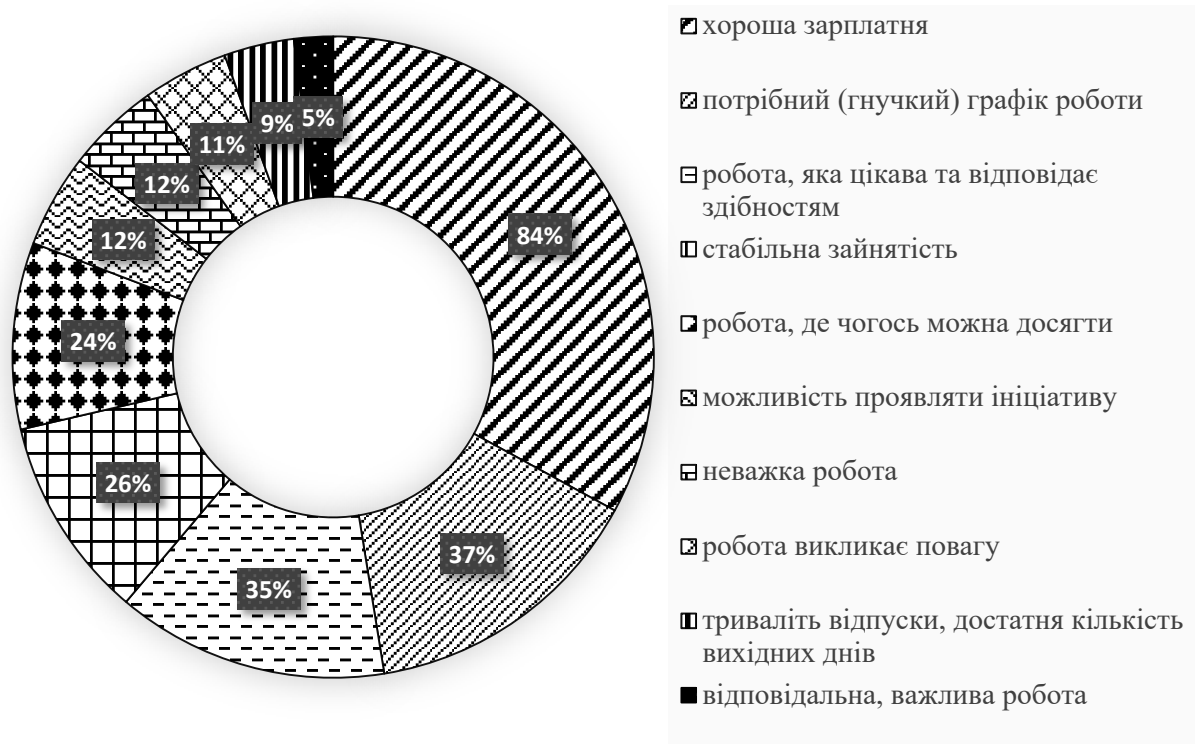

Рис. 3. Основні аспекти щодо вибору молоддю першого місця роботи

Джерело: складено автором на основі [4]

До головних причин чому ж отриманий фах не дозволяє людину у віці від 21 до 34 років працювати за спеціальністю відносять:

- не влаштовує відсутність відпусток;
- незадоволені рівнем заробітної плати та умовами праці;
- робота за спеціальністю не приваблює, вони бажають реалізувати себе в іншій сфері, але крім тієї, що обрали для навчання.

Проведений аналіз свідчить про несприятливий стан та тенденції щодо працевлаштування молоді, тому для виправлення наявного стану та його покращення на ринку праці державі слід почати впроваджувати ряд заходів, які будуть направлені перш за все на

- реформування соціально-економічної сфери в частині оновлення політики зайнятості молоді виходячи з останніх тенденцій;

- забезпечення широких та рівних можливостей для молоді в контексті здобуття освіти та отримання першого робочого місця;
- залучення молоді до участі у суспільному житті через надання підтримки їхнім ініціативам, сприяння здобуття ними неформальної освіти;
- долучення молоді до міжгалузевих ініціатив, що відбуваються в сфері освіти, зайнятості, охорони здоров'я, а це сприятиме підвищенню рівня їх професійної компетенції та розширить можливості для отримання бажаного місця роботи.

Реалізація цих заходів буде можливою через приведення у відповідність нормативно-правової бази, що пов'язана з умовами функціонування, регулюванням ринку праці у напрямі самозайнятості молоді та стимулювання до розвитку молодіжного підприємництва. Також в цьому контексті законодавчою гілкою влади доцільно ухвалити закон «Про професійну орієнтацію населення», який стане підґрунтям для створення дієвих організаційних та управлінських структур в системі профорієнтаційної діяльності молоді як на макро-, мікро-, так і на мезорівнях. Впровадження норм прийнятого Закону дасть поштовх до розвитку багатопрофільної мережі через яку молодь зможе отримувати вчасно актуальну інформацію про професії, спеціальності, ринок праці, а також дозволить підвищити професійну якість майбутнього фахівця через проходження семінарів, тренінгів, курсів, що можливо реалізовувати на різного роду як очних так і дистанційних платформах.

Стимулювання до зайнятості молоді та подолання серед них безробіття можна реалізувати через налагодження постійної, системної підтримки молодіжного підприємництва та його інституційного забезпечення. Молодіжне підприємництво на сьогодні для держави є дієвим фактором, який

здатний поліпшити матеріальне становище суб'єктів його реалізації та забезпечити суттєву соціальну підтримку молоді.

Розвиток молодіжного підприємництва в країні можливий через

- 1) удосконалення нормативно-правової бази в цій сфері;
- 2) надання стимулюючих пріоритетів тип послугами чи здійснюваній діяльності, що реалізують в рамках молодіжного підприємництва;
- 3) надання кредитних пільг та створення лояльного ставлення до відкриття молодими людьми власної справи через здійснення інформаційно-консультаційної, юридичної, соціальної підтримки;
- 4) привернення увагу молодих людей до реальних можливостей долучення до підприємницької діяльності через участь у тренінгах, курсах, проходженні стажування, які допоможуть розкрити у людині віком до 35 років підприємницькі навички.

Українською владою у 2016 р. був здійснений один із кроків на шляху формування механізму, який дав можливість молоді знайти своє місце роботи, був підписаний Пакт заради молоді – 2020. Відбулося об'єднання можливостей приватних підприємств, держави, освітніх закладів для вирішення питання з зайнятістю молоді. Пакт підписаний 123 компаніями, у 14 областях України, серед найактивніші партнери – «Райффайзен Банк Аваль», «Watsons Україна», «Укртелеком», «Кока-Кола Беверіджиз Україна», «Lifecell», «UKRSIBBANK», «Nestle, Декатлон Україна, ДП «НЕК «Укренерго» та ін. У рамках даного об'єднання на кінець 2019 р. вдалося створити для молоді по всій країні 32 127 робочих місць, 1700 осіб отримали менторську підтримку стосовно отримання першого робочого місця. У рамках цього Пакту в Україні було ініційовано розробку Національного плану дій щодо зайнятості молоді. Такі дії підтверджують, що тільки

інтеграційно, з об'єднанням всіх зусиль можна досягти поставлених цілей та почати вирішувати стратегічні завдання.

Тому одним з пріоритетних напрямів у сфері ефективної зайнятості населення віком до 35 років є проведення дієвої молодіжної політики державою на всіх рівнях, що включала б складові зайнятості, подолання безробіття, самозанятості молоді та стимулювала б людей у віці до 35 років до молодіжного підприємництва. Реалізація дефініцій молодіжної політики має розпочинатися з шкільних років, через здійснення системи професійної орієнтації. Тому як вже більшістю підтверджений той факт, що з самого початку правильний вибір свого професійного шляху з урахуванням бажань та здібностей є вкрай важливим і допомагає молоді успішно працевлаштуватися. Молодіжна політика повинна бути спрямована на здійснення системного моніторингу професійних уподобань, тим самим створюючи умови для самовизначення та самореалізації молодих людей. Включати також і вивчення ринку праці, всіх змін, що на ньому відбуваються, починаючи від оцінки ринку освітніх послуг – наскільки він зможе забезпечити попит в трудовій силі, закінчуючи здійсненням регулівної політики в сфері зайнятості у відповідності до виявлених змін.

На сьогодні до основних векторів, на що спрямований розвиток молодіжної політики в Україні є здоровий спосіб життя, патріотичне виховання та зайнятість молоді і саме вони формують ефективність її здійснення. Дієвість кожного з векторів має забезпечуватися на національному, регіональному та на рівнях об'єднаних територіальних громад через послідовну реалізацію дій та заходів. На державному рівні реалізація молодіжної політики передбачає нормативно-правове регулювання; формування стратегії розвитку та пріоритетних її напрямів; фінансова підтримка щодо реалізації програм, проєктів тощо. Регіональний

рівень: підтримка та реалізація молодіжних програм, що реалізуються на національному рівні, а також сприяння розробці та впровадженню регіональних програм, що орієнтовані на потреби молоді і при цьому враховують місцеві особливості. Молодіжна політика в об'єднаних територіальних громадах – це дієві молодіжні центри, інституції громадського суспільства, сприяння здобуттю неформальної освіти, участь у молодіжних проєктах, стартапах, що реалізуються державою, областю, громадськими організаціями та реальним сектором економіки. Для підвищення показників працевлаштування молоді слід почати визнавати різні форми освіти і їх перепідготовки, у тому числі і через неформальну освіту. Реалізація цього можлива через створення молодіжної інфраструктуру (центри, платформи, молодіжний простір тощо), яка б мала свою організаційну, фінансову підтримку та до неї були залучені всі структури, що безпосередньо взаємодіють з молоддю.

Висновки. Отже, бачення та перші кроки на шляху до покращення стану зайнятості молоді та ефективного їх розвитку є, але в діях, проведенні заходів кожного із суб'єктів (бізнес, держава, громадськість) існує не системний характер та вимагає розуміння того, що стабілізація, покращення в національній економіці країни залежить й від молодих професіоналів, які будуть правильно вмотивовані для того, щоб залишитися в країні і розвивати свій потенціал тут, а не виїжджати в інші країни світу для пошуку достойного заробітку для себе. Державі слід для економічно активного населення віком до 35 років запроваджувати ефективну систему матеріальних та нематеріальних мотивів: висока заробітна плата, різноманітні винагороди, премії, доплати за ліпше виконання завдань, створювати умови для їх професійного, кар'єрного росту, самореалізації щодо власних ініціатив. Також ефективність свою в цьому напрямі показує об'єднання зусиль

держава-бізнес-освіта-громадскість через спільну реалізацію ініціатив, що в'язані з працевлаштуванням та самореалізацію молоді, а це можуть бути програми кар'єрного розвитку у вигляді лекцій, майстер-класі, хакатонів тощо. Розвиток молодіжної політики в цьому плані повинен стати пріоритетним та бути направленим на покращення існуючої ситуації на ринку праці щодо забезпечення молоді робочими місцями. Бізнес отримує від цього цілеспрямовану, відкриту до нового, енергійну молодь, яка знає чого вона хоче, реалізовує свої амбіції з максимальним ефектом, а держава – зростання економіки. На сьогодні вихід молодого фахівця на ринок праці слід сприймати не як загрозу, яка створить низьку непередбачуваних проблем, це перш за все реальна можливість до використання нового трудового потенціалу, який своїм неординарним підходом зможе призвести до покращення економічного та соціального розвитку країни. Сучасну молодь необхідно зацікавлювати та стимулювати, демонструвати інтерес до їх таланту і здорових амбіцій. Тому система зайнятості молоді в Україні повинна реалізовуватися через здійснення ефективної молодіжної політики, при цьому спонукаючи до вирішення поставлених завдань економічної політики, що будуть направлені на створення умов для підприємницької активності молодих людей, тим самим створюючи нові додаткові робочі місця.

Література

1. Мельниченко О.Б. Оцінка молодіжного ринку праці України // Науково-виробничий журнал «Інноваційна економіка». 2014. № 3'2014[52]. С. 113-118.
2. Онікієнко В.В. Ринок праці та соціальний захист населення України: ретроаналіз, проблеми, шляхи вирішення: [науково-аналітична

- монографія]. К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України, 2013. 456 с.
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/13/Arch_rpn_zb.htm (дата звернення 03.05.2020).
 4. Офіційний сайт Міністерства молоді та спорту України URL: <http://dsmsu.gov.ua/index/ua/> (дата звернення 11.05.2020).
 5. Офіційний сайт Херсонського обласного центру зайнятості URL: <https://khe.dcz.gov.ua/> (дата звернення 04.05.2020).
 6. Пазьоха В. Л. Самозайнятість молоді в сучасному світі: постановка проблеми // Проблеми політичної психології. 2016. Вип. 4. С. 237-243.
 7. Петюх В.М. Ринок праці : навчальний посібник. К. : КНЕУ, 1999. – 288 с
 8. Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні. Закон України від 05.02.1993 № 2998-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2998-12> (дата звернення 02.05.2020).
 9. Проблеми молодіжного безробіття та шляхи його подолання. К : ГО «Молодіжна Альтернатива». 2011. 64 с.
 10. Становище молоді в Україні: аналітичний звіт URL: <http://www.un.org.ua/images/documents/4790/THE%20STATE%20OF%20YOUTH%20IN%20UKRAINE%202019%20%D1%83%D0%BA%D1%80.pdf> (дата звернення 29.04.2020).
 11. Хмелярчук М.І. Зайнятість і соціальний захист молоді: [монографія]. Львів, 2003. 126 с.

References

1. Meljnychenko, O.B. (2014) "Assessment of youth labor market of Ukraine." // Science-virobnichesky journal "Innovatsiina ekonomika". Vol. 3'2014[52]. PP. 113-118.
2. Onikijenko, V.V. (2013) Rynok praci ta socialjnyj zakhyst naseleennja Ukrajinj: retroanaliz, problemy, shljakhy vyrishennja: [naukovo-analitychna monohrafija] [Labor market and social protection of the population of Ukraine: retroanaliz, problems, solutions: [scientifically analytical monograph]. Kyiv : Instytut demohrafiji ta socialjnykh doslidzhenj imeni M.V. Ptukhy NAN Ukrajinj. 456 p. [in Ukrainian].
3. Oficijnyj sajt Derzhavnoji sluzhby statystyky Ukrajinj [Official site of the State Statistics Service of Ukraine]. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/ni.htm (Accessed 2020, May 03).
4. Oficijnyj sajt Ministerstva molodi ta sportu Ukrajinj [Official site of the Ministry of Youth and Sports of Ukraine]. URL: <http://dsmsu.gov.ua/index/ua/> (Accessed 2020, May 11).
5. Oficijnyj sajt Khersonsjkogho oblasnogho centru zajnjatosti [Official site of the Kherson regional employment center]. URL: <https://khe.dcz.gov.ua/> (Accessed 2020, May 04).
6. Pazjokha, V. L. (2016) "Self-employment of youth in the modern world: statement of a problem" // Problems of political psychology. Vol. 4. PP. 237-243.
7. Petjukh, V.M. (1999) Labor market: Manual. [Labor market: Manual] Kyiv : KNEU, 288 p.

8. Law of Ukraine on promoting the social formation and development of youth in Ukraine № 2998-XII. (1993, February 05). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2998-12> (Accessed 2020, May 02).
9. Problemy molodizhnogho bezrobittja ta shljakhy jogho podolannja (2011) [Problems of youth unemployment and ways to overcome it] Kyiv : GhO «Molodizhna Aljternatyva», 64 p. [in Ukrainian].
10. Stanovyshhe molodi v Ukrajinii: analitychnyj zvit [The situation of youth in Ukraine: an analytical report]. URL: <http://www.un.org.ua/images/documents/4790/THE%20STATE%20OF%20YOUTH%20IN%20UKRAINE%202019%20%D1%83%D0%BA%D1%80.pdf> (Accessed 2020, April 29).
11. Khmelyarchuk, M.I. (2003), Zainiatist i sotsialnyi zakhyst molodi [Employment and social defence of young people], monograph, Lviv, Ukraine, 126 p.